



Referat: Studiebesök hos Fortum Värme och byggandet av KVV8, Stockholm, 2014-10-14

Följande referat är tänkt att fungera som ett komplement till Fortum Värmes presentationsmaterial, som finns tillgängligt via Säkerhetskulturnätverkets hemsida (www.sakerhetskultur.se) för nätverkets medlemmar.

Över 30 personer deltog på plats hos Fortum Värme i Värtahamnen i Stockholm. Efter de tre presentationerna gavs en rundvandring på byggarbetsplatsen av verket. Värd för eventet var **Fredrik Rosengren**, HSE Manager på Fortum Värme.

Introduktion från VD

Efter välkomnande och information från Fredrik Rosengren inledde Fortum Värmes VD **Anders Egelrud** dagen med en introduktion till Fortum Värmes historia i Stockholm, från mitten av 1800-talet fram tills idag. Anders fokuserade på utvecklingen av fjärrvärme- och fjärrkylanät och dessas koppling till en minskad klimatpåverkan. Bland annat så nämnde Anders att Stockholm har till ytan och längd världens största fjärrkylanät. Anders berättade också hur energipolitiken format energisystemet över tid, och nämnde särskilt de senaste årens gröna skatteväxling. Fortum Värmes strategier för att hantera framtidsfrågor är att fortsätta integrera fjärrvärmenätet, att produktionssamverka med andra energibolag och att ta hand om spillvärme från industrier.

Bygget av KVV8, Europas största biobränsleeldade kraftvärmeverk, är främst tänkt att öka kapaciteten i nätet. Det är ett komplext byggarrangemang som involverar utbyggnad av en hamn (200 meter lång pir med 128 pålar), underjordiska tunnlar (ca 2 km långa, 50 meter under havet) samt själva kraftvärmeverket. Anders berättade att säkerheten och arbetsmiljöfrågor kring byggandet alltid är på agendan. Ledningsgruppen genomför bland annat audits och tillgodogör sig resultat från olycksutredningar och andra typer av rapporteringar kopplat till säkerheten på siten. Den främsta utmaningen bedöms vara säkerheten hos entreprenörer. En personlig erfarenhet från Anders var att svenska byggnadsarbetare inte värderar risk- och säkerhetsfrågor lika högt som de utländska entreprenörer som jobbar i projektet.

Säkerhetsarbetet i projektet KVV8

Nästa talare var **Daniel Olsson**, arbetsmiljöchef och BAS-U för KVV8. Daniel har en lång erfarenhet av risk- & säkerhetsarbete från utländsk tjänstgöring i flera olika kulturer inom bland annat olja- och gasindustrin. Daniel berättade att KVV8 är ett mycket utmanande projekt rent arbetsmiljömässigt.

www.sakerhetskultur.se



Detta har sin grund i komplexiteten av alla de ingående byggnadsdelarna, att ett vägbygge sker alldeles intill site samt att många entreprenörer från flera olika länder samverkar. Hans roll i projektet är att säkerställa att ett systematiskt arbetsmiljöarbete sker, att leda incident-/olycksutredningar och uppföljningsarbetet samt att verka som BAS-U fram tills att verket tas i drift.

Organisationen kring projektet beskrevs och det lyftes fram att Fortum Värme jobbar mycket integrerat med entreprenörerna och ställer höga krav på dessas utbildning m.m. Projektets målsättning är att inga allvarliga olyckor ska ske, att ha en positiv arbetsmiljökultur där alla tar ansvar samt att projektet ska genomsyras av en effektiv riskprioritering och ett effektivt samarbete. Projektets ambition är att se lagar och föreskrifter som ett minimum och en lägsta nivå, där projektet ska vara bättre. Rena miljöfrågor har en egen organisation och verktyg, men miljöolyckor som inträffar på grund av projektet utreds inom arbetsmiljöorganisationen.

Ett fokusområde i projektet har varit säkra lyft, vilket har identifierats vara en potentiell risk för både lindriga och allvarliga skador.

Projektstandard

Daniel berättade sedan om ett antal punkter i projektstandarderna.

- Inom projektet arbetar safety officers aktivt med EHS-arbetet.
- Arbetsmiljöarbetet sker nära entreprenörer, underentreprenörer och skyddsombud.
- Kurser för underentreprenörer
- Höjd standard vid lyft, styrlinjer används i högre utsträckning
- Utbildning av räddning på hög höjd + hjälputrustning på site
- Lyftsamordningsmöten varje morgon kl 6.00
- Alltid sele i liftar (oavsett var de står)
- Anti collision crane system
- 1:a hjälpen containers
- Disciplinära åtgärder

Varje arbetsgrupp inom projektet måste vidare ha minst en person som talar engelska. För utbildning av entreprenörer används tolkar, vanligtvis någon hos entreprenören som är minst tvåspråkig. Vid olycksutredningar används externa tolkar för att undvika partiskhet.



Verktyg för säkerhetskulturen

Inom projektet finns flera verktyg i arbetet med arbetsmiljö och säkerhetsfrågor som Daniel berättade mer om. Verktygen var:

- Arbetsmiljöplan
- ASL (Arrive Safe, Leave Safe)
- SJA (Säker Jobb Analys)
- Disciplinära åtgärder
- Säkerhetsmöte (toolbox talk)
- Safety walk/talk
- Nyckeltal

Arbetsmiljöplanen är ett levande dokument på flera språk. Introduktionsutbildningen ASL är inriktad mot denna.

ASL är den introduktionsutbildning som ges till alla verksamma inom projektet.

SJA (Säker Jobb Analys) är en förenklad riskanalys som ska genomföras innan en arbetsuppgift utförs för att identifiera risker och åtgärder för att minimera dessa. Alla personer som ska utföra arbetsuppgifter måste kvittera SJA:n. För större risker/arbetsmoment finns mer utförliga riskanalyser gjorda där en riskbedömning och prioritering av riskreducerande åtgärder också sker.

Disciplinära åtgärder innebär påföljder om man exempelvis inte följer regler eller bryter mot kommunicerade överenskommelser. Alla incidenter utreds för att identifiera grundorsaker till varför regler och säkerhetsåtgärder inte följdes. Om brister finns i reglernas utformning ges självklart ingen påföljd, och de är inte kopplade till att utövaren blir skyldig pengar eller liknande utan handlar om varningar eller avstängning beroende på bedömd allvarlighet av regelbrottet.

Säkerhetsmöte (toolbox talk) innebär ett mötesforum där arbetsgrupper diskuterar säkerhetsfrågor och vilka åtgärder eller utrustning som behövs för att jobba säkrare.

Safety walk/talk är ett verktyg för personer i ledande positioner i organisationen. Dessa personer ska göra rundvandringar på siten och prata med de anställda om säkerhets- och arbetsmiljöfrågor för att visa på betydelsen av dessa och för att minska avstånden till beslutsfattande. Alla frågor som uppkommer på rundvandringen återkopplas till de personer som ställde dessa.

Nyckeltal innebär bland annat LWI (Loss Work Injury) för både egen personal samt för entreprenörer samt en mätning av antalet större utsläpp av kemikalier (>100 liter) och inträffade bränder/explosioner.



Safety bulletins görs för att visa på en olycka och vad som lärts och vilka åtgärder som införts. Safety bulletins skickas ut till hela Fortum för att även andra verksamheter ska kunna lära av det inträffade genom bland annat att ha dessa som diskussionsunderlag på säkerhetsmöten.

Inom projektet utförs skyddsronder varje vecka där Daniel framhöll att uppföljningen av de punkter som kommer upp är mycket viktigt. Varje månad fokuseras på ett nytt tema som får särskild uppmärksamhet inom arbetsmiljöarbetet och på säkerhetsmöten.

Nyckeltal kopplat till bonus

Ari Palmroos, Group HSE Manager på hela Fortum-koncernen, avslutade dagen med att gå igenom de nyckeltal som Fortum använde. Dessa nyckeltal kopplas sedan till bonus för att försöka styra så att säkerhetsarbetet uppmärksammas och hela tiden utvecklas. De nyckeltal som Fortum har gäller LWI (Loss Work Injury) för egen personal samt entreprenörer och en kategori kallad "Major EHS incidents".

Fortum Värme har en vision om noll olyckor, men bolaget har inte detta som mål eftersom det bedöms som orealistiskt då olyckor alltid kan komma att inträffa och alla risker kan inte tänkas ut i förväg och hanteras med åtgärder. Fortum framhöll att detta inte samma sak som att acceptera att människor kommer att skadas. Vidare berättade Ari att om ett mål på nyckeltalen skulle sättas till noll olyckor och skador kan detta innebära att den öppna rapporteringskulturen skadas, vilket sin ut påverkar säkerhetskulturen och minskar bolagets kunskap om existerande risker i verksamheten.